

„cum, de quibus id speciatim nominatimque cautum est.”

Cui conformis est resolutio Sacrae congregationis Cardinalium quam refert Piaficus in praxi Episcoporum part. 2. cap. 2. num. 8. qua declaratur Episcopum in edendis constitutionibus debere requirere consilium Capituli, licet illud non teneatur sequi nisi in casibus à jure expressis.

VI. Casus vero à jure expressos ibidem enumerat Piaficus; atque in primis requiritur non consilium dumtaxat, sed & consensus Capituli in illis omnibus in quibus vertitur interesse Capituli, Cap. fin. & De his qua sunt à Pralato sine consensu Capituli. Unde si collatio Beneficiorum pertineat tam ad Capitulum, quam Episcopum, nihil potest de illis disponere Episcopus sine consensu Capituli, Cap. 6. Eod.

VII. Item si agatur de notabilium aliquarum rerum ad Ecclesiam spectantium alienatione, cap. 1. § 9. Eod.

VIII. Hoc ex capite in Ecclesiarum & beneficiorum unione consensus Capituli intervenire debere, non ob-

scure innuitur in Clem. fin. De rebus Ecclesia non alienandis. Plura de his casibus à jure exceptis vide apud Barboiam tractatu de Canonis cap. finali.

IX. Notat autem Zypaeus Consule. 17. De Regularibus num. 38. quod „in his regionibus passim negotia Episcopalia, haec & singularium uniones, per Episcopos expediantur non interveniente Capitulo, sed consilio Vicariatus. Usus autem, tam is notorius est tam quotidiana praxi, quam infinitis hodiernarum & veterum unionum literis ubique extantibus, Hæc ille, qui ibidem notat, consuetudinem hanc non esse planè distortam à mente Concilii Tridentini, quod in multis negotiis non integrum capitulum, sed aliquos de capitulo ab Episcopis in consilium adhiberi vult, ut infra videbitur, ubi de illis materiis tractabitur.

Praxis hæc, de qua Zypaeus, nequaquam universalis est in Ecclesiis cathedralibus Belgicis: plures enim sunt, in quibus, Sede non vacante, nullus Vicariatus instituitur; omniaque negotia Capitulariter peraguntur; & ab Episcopis consultiur Capitulum.

TITULUS IX.

De Capitulo Sede vacante.

CAPUT I.

Capitulum Sede vacante in ordinariam Jurisdictionem Episcopi succedit.

- 1 Clerus olim Sede vacante Ecclesiam administrabat.
2 Capitulum cathedrale Clerum representans, nunc vicem Episcopi supplet.
3 Illud procedit etiam quoad ea qua Episcopo speciali jure competunt.
4 Et generaliter tam quoad jurisdictionem contentiosam quam voluntariam.
5 Licet excludantur inferiores Pralati, non tamen Capitulum.

I. Um ob tyrannorum persecuciones S. Cyprianus Ecclesiam suam deserere debuisset, ad Clerum Romanum Sede vacante per mortem Fabiani Pontificis scripsit Clerus Carthaginensis, cui respondens clericus Romanus inter alia dicit: „Et cum incumbat nobis, qui videmur Prepositi esse, & vice Pastoris custodire regem, si negligentes inveniamur, dicetur nobis quod & Antecessoribus nostris dictum est, qui tam negligentes Præpositi erant: quoniam perditum non requirivimus, & errantem non correximus, & claudum non colligavimus, & lac eorum edebamus, & lanis eorum operiebamur.... Nolumus ergo, Fratres dilectissimi, & vos Mercenarios invenire, sed bonos Pastores, cum sciatis non minimum periculum imminere, si non hortati fueritis Fratres nostros, stare in fide immobiles; ne præcepsiens ad idololatriam funditus eradiceretur fraternitas. Hæc tamen Clerus Romanus Epist. 2. inter epistolas Cypriani editionis Rigaltii: quæ evidentè ostendunt, curam regimenque Ecclesiarum Romanæ & Carthaginensis Pastore Eviduatarum, Clero illarum respectivè Ecclesiarum incubuisse.

II. Proinde à Patrum descendit traditio, quod in Capitulo cathedrale, Clerum Ecclesie representans, Diocesanos regimen, ipsaque Episcopalis auctoritas Sede vacante devolvatur. cap. 11. § 14. De majorit. & obed. cap. unico. Ne Sede vacante in VI. cap. penult. de suppl. neglig. Pralatorum in VI. & aliis multis, e quibus canonistæ hanc formant Regulam: Capitulum Sede vacante fungitur vice Episcopi, & succedit in omnibus quæ sunt jurisdictionis or-

dinariæ, exceptis casibus in jure expressis; licet etiam non competere Episcopo jure communi, sed solum ex consuetudine, vel statuto sive indulto speciali: modò tamen competant tamquam Episcopo & Ordinario.

III. Unde facultas concessa Episcopis à Concilio Tridentino Sess. 24. cap. 6. De reformat. dispensandi super irregularitatibus provenientibus ex delicto occulto, etiam competit Capitulo Sede vacante: „Nam licet illa facultas (ait Garcia De Beneficiis part. 3. cap. 7. num. 40.) Episcopo competat jure speciali dicti Decreti, tamen competit ei jure communi, & ex jurisdictione ordinaria ei attributa per dictum Decretum. Quandocumque ergo vel à consuetudine, vel aliunde v. g. à Synodo Tridentina datur Episcopis aliqua facultas, extendendo, aut prorogando eorum jurisdictionem ordinariam; aut in aliquibus casibus tollendo Monasteriorum aut Capitulorum exemptionem, quæ jurisdictioni ordinariæ obstaculum objiciebat, capitulum Sede vacante succedit, uti rectè monet Garcia dicto loco n. 48.

IV. Procedit autem tam in jurisdictione contentiosa & necessaria, quam voluntaria & gratiosa. Vide Glossam Pragmaticæ Tu. De concubinariis, verbo Superiores.

V. Quin licet cap. 20. Sess. 24. de reform. causæ matrimoniales & criminales solius Episcopi cognitioni reserventur, exclusis omnibus inferioribus Judiciis, tamen non intelligi exclusum Capitulum Sede vacante, ex Quaranta monet Zypaeus, quia non est inferior Pralatus, sed fungitur ipsa jurisdictione Episcopi.

CAPUT II.

In qua Capitulum Sede vacante Episcopo non succedat.

- 1 Capitulum in jurisdictionem ordinariam Episcopi, non extraordinariam succedit.
2 Quando nam succedat in iis qua Episcopis conceduntur tamquam Sedis Apostolicae Delegatis?
3 Quomodo succedat in collationem Beneficiorum?
4 Quæ potestas Capituli circa alienationem bonorum ad mensam Episcopalem spectantium?
5 Non succedit in ea qua Ordinis sunt.

- 6 Potest tamen facultatem dare Ordines conferendi, & Ordines suscipiendi.
7 Hæc facultas quomodo à Synodo Tridentina limitata?
8 An Capitulum possit dare facultatem recipiendi Ordinem titulo Patrimonii?
9 Quomodo Sedes consecratur vacare moribus Belgii?

I. Capitulo Sede vacante Episcopo tamquam totius iuræ Ecclesie Ordinatio Pastori & Judici succedit, atque in omnibus, quæ ipsi ut Episcopo competunt, vicem ejus supplet, nisi specialiter excipiatur: quæ vero Episcopo, non ut Episcopo, seu Ordinario iuræ Dioceses, sed in alia qualitate speciali & quasi extranea attribuantur, in his Capitulum Episcopum non representat, nec ejus vices supplet.

II. Unde inferitur, quod potestas attributa à Concilio Tridentino Episcopis tamquam Sedis Apostolicae Delegatis, defuncto Episcopo in Capitulum non transeat, uti terminis post alios tradit Fagnanus ad Cap. HIS QUÆ De majorit. & obedientia num. 55. unà monens, hoc non procedere, si facultas illa Episcopis competat utroque jure scilicet ordinario & delegato; veluti si Concilium det illis facultatem procedendi etiam auctoritate Apostolica.

Et quidem si Concilium tribuat Episcopis auctoritatem procedendi auctoritate Apostolica iis in casibus, quibus ante concilium poterant procedere auctoritate ordinaria, eo casu concilium non censetur derogasse auctoritati ordinariæ; sed eidem adjunctis auctoritatem Apostolicam.

Id perspectum habens S. Carolus declaravit, quod si Episcopus tamquam Sedis Apostolicæ Delegatus sententiam in iis casibus tulerit, in quibus ante Concilium Tridentinum Ordinarius eadem jurisdictione potestatem uti poterat, non ad Sedem Apostolicam, sed ad Archiepiscopum ab illa sententia devolvatur appellatio. In Concil. Measol. V. part. 3. cap. 11.

Iraque Capitulum Cathedrale ad exemplum pristini Presbyterii sive Cleri, Sede vacante fungitur vice Pastoris, eique incumbit, curam Diocesis gerendo ea omnia facere, quæ Episcopus vi sui officii Episcopalis agere deberet; nisi quædam speciali jure futuro Episcopo sunt reservata.

III. Cùm autem à Ministrorum electione maximè dependeat bonum Ecclesie regimen, voluit Ecclesia, ut si ea conformiter ad jus commune & primævam ac Apostolicam disciplinam Episcopis solis competat, futuro Episcopo illa relictetur.

Hinc inter casus specialiter exceptos, in quibus Capitulum Sede vacante non succedit, præcipuum esse tradunt canonistæ collationem Beneficiorum; idque sive competat jure collationis strictæ dictæ, sive jure præsentationis; sive jure proprio, sive jure devoluto: modò tamen collatio sive præsentatio sit libera, neque conjunctum cum capitulo, sed soli Episcopo competat.

Si enim collatio vel confirmatio aut institutio tantùm competat Episcopo ad præsentationem Patroni Laici vel Ecclesiastici, vel collatio sit quidem libera, sed spectet conjunctum ad Episcopum & Capitulum, his casibus capitulum Sede vacante Episcopo succedit, & collationem, confirmationem vel institutionem dare potest, uti communiter doceat Interpretes, & communis praxis probat.

Imò si ex aliquo privilegio, aut gratia Beneficium spectans ad solius Episcopi collationem, debeat certa personæ, v. g. Nominato Academico, eo casu possit Capitulum aut Vicarium Sede vacante conferre, tradit Garcia De Beneficiis part. 5. cap. 7. ubi num. 73. docet tam collationem dici necessariam, quæ est debita certa personæ, seu certo generi personarum. Et ideo, ait num. 75. quando Patronus præsentasset plures æque idoneos, possit nihilominus Capitulum Sede vacante instituire quem maluerit ex præsentatis.

Conformiter ad hanc distinctionem, Synodus Dioc.

Mechliniensis tit. 15. cap. 6. declarat: „Beneficia ad collationem Archiepiscopi spectantia, per Capitulum vel Vicarium non conferantur: Deservitores tamen & admistratores ejusmodi Beneficiorum vacantium licet constituentur: & præsentati à Patronis, si idonei iudicati fuerint per Archidiaconum institui poterunt.

Et capite sequenti addit: „Si quam ex novem Præbendis affectis (id est Graduatis) Sede vacante vacare contigerit; reliqui ejusmodi Præbendas obtinentes, liberè illam, debite tamen qualificato, conferre poterunt, Sedis vacatione non obstante: „Idque ideo indubie, quia harum Præbendarum collatio spectat conjunctum ad Episcopum & Canonicos Graduatos; ut infra dicitur.

IV. Ad hæc Ecclesia suo destituta Patre & Pastore, videtur ac pupillo comparatur. Quare sicut alienatio bonorum pupilli interdicta est Tutoribus & curatoribus, pariformiter alienatio bonorum Ecclesie seu Episcopatus, sive ad mensam Episcopalem spectantium, Capitulo Sede vacante interdicta est; Fagnanus loco citato num. 58. & alii ibidem citati.

V. Ulterius, quia ea quæ Ordinis sunt Episcopalis dependent à charactere Episcopali, qui nec Capitulo nec singulis de Capitulo communicatur, etiam in Capitulo non transeunt quæ ab Ordine Episcopali dependent.

VI. Verùm, quia non tam Ordinis, quam jurisdictionis est, licentiam impertiri subditis, ut ab alio quam Diocesano Ordines suscipiant; aut ut Episcopus in aliena Diocesi quæ Ordinis sunt exerceat, hinc est, quòd Capitulum Sede vacante nequeat quidem ea quæ Ordinibus sunt, per se sive Vicarium suum exercere, possit tamen vi jurisdictionis Ordinariæ per vacationem Sedis ad se devolvat concedere, ut Sordani sui ab alio Ordines suscipiant, cap. 3. De temporib. Ordinatis in 6. vel alteri Episcopo licentiam impertiri, etiam in Diocesi viduata quæ Ordinis sunt exercendi.

VIII. Hanc tamen Capituli potestatem limitavit Synodus Tridentina Sess. 7. cap. 10. De reformat. ut, non liceat Capitulis Ecclesiarum Sede vacante, infra annum à die vacationis, ordinandi licentiam, aut Litteras Dimissorias, seu reverendas, ut aliqui vocant, tam ex juris communis dispositione, quàm etiam cujusvis privilegii, aut consuetudinis vigore, alicui, qui Beneficium Ecclesiasticum recepit, sive recipiendi occasione arctatus non fuerit, concedere.

Hoc Decreto etiam comprehendi Dimissorias pro prima Tonfura notat Garcia De Beneficiis part. 5. cap. 7. num. 93. non obstante declaratione S. Congregationis Cardinalium ad calcem hujus Decreti relata his verbis: „Congregatio censuit, textum hunc non comprehendere primam Tonfuram; quia, ut monet Garcia, intelligenda est, non quoad prohibitionem, sed quoad pœnas in Decreto adjectas: hancque explanationem communis praxis comprobatur: notatque Ferrerius, Capitula, Sede vacante non posse infra annum Dimissorias concedere, tamen si consuetudine immemorabili essent munita.

Restringit tamen Synodus Tridentina suum Decretum ad eos, qui Beneficium Ecclesiasticum recepit, sive recipiendi occasione arctati fuerint: his enim Dimissorias etiam à die vacationis Capitulum dare potest. Arctati ratione Beneficii recepti dicuntur, qui obtinent Beneficium ratione cujus infra determinatum tempus tenentur ad certum Ordinem promovendi; quod tempus si infra annum à vacatione Sedis Episcopalis elabatur, poterit Capitulum ei tamquam arctato ratione Beneficii recepti Litteras Dimissorias concedere. Si verò nullum Beneficium habeat, sed præsentetur à Patrono ad aliquod Beneficium, quod certum Ordinem actu requirit, poterunt ei dari Litteræ Dimissoriales tamquam arctato ratione Beneficii recipiendi.

VIII. Post annum vero libera est potestas Capitulo, tamquam vices Ordinarii suppleti, dare Dimissorias, etiam titulo patrimonii vel penionis, si id Ecclesie necessitas aut utilitas requirat, conformiter ad cap. 2. Sess. 21. De